:a Moldova
ɔria Ungheni

Dosarul nr. 2-2935/2023
Nr. PIGD 2-23134962-51-2-19092023

HOTĂRÂRE
ÎN NUMELE LEGII
18 septembrie 2025

Completul de judecată, în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Mariana Stratan
Grefier Crina Neamțu
A examinat în ședință publică, în procedură generală, cererea de chemare în judecată depusă
De către
Reclamantul Andrei Josan (IDNP *****)
Împotriva
Pârâtului Valeriu Guțu (IDNP *****)
Obiectul acțiunii: apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației false, obligarea de a aduce scuze publice, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată

Partea descriptivă a Hotărârii

1. Aspecte de procedură

La data de 19.09.2023, Andrei Josan, a depus cerere de chemare în judecată către Andrei Josan invocând lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale prin intermediul unei postări pe Facebook din 19.07.2023, ora 21:38, publicată pe pagina „Valeriu Gutu” (https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75).

Prin Încheierea Judecătoriei Ungheni din data de 25.09.2023 acțiunea a fost acceptată spre examinare în procedura generală.

La data de 22.01.2025 pârâtul a depus referință.

La data de 25.02.2025 Guțu Valeriu a depus cerere reconvențională care însă a fost respinsă, prin Încheierea Judecătoriei Ungheni din data de 02.05.2025, ca fiind tardivă, la cererea cu privire la excepția de tardivitate invocată de reprezentantul lui Andrei Josan, avocatul Liliana Bînzari.

Încheierea nu a fost contestată de către părți.

2. Circumstanțele de fapt, prezentate de reclamant, pot fi rezumate după cum urmează. Reclamantul susține că, la data de 19 iulie 2023, la ora 21.38, pârâtul Guțu Valeriu a publicat pe pagina de profil „Valeriu Gutu” de pe Facebook, accesibilă la adresa https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75, o postare în conținutul căreia a făcut mai multe declarații false și denigratoare, care îl vizează personal, precum și activitatea sa din perioada în care a fost conducător al Casei de Cultură din satul Cioreşti, raionul Nisporeni, prin care i-a lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională.

Reclamantul afirmă că, în postare, pârâtul Guțu Valeriu a folosit în mod intenționat expresii care îl ofensează și a răspândit informații false, ceea ce contravine normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică, încălcând dreptul său la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie, prevăzut de Legea nr. 64/2010.

Reclamantul precizează că pagina de profil „Valeriu Gutu" de pe Facebook, accesibilă la adresa https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75, are un număr semnificativ de urmăritori, iar la momentul depunerii cererii prealabile existau 2.819 de urmăritori, persoane concrete; mai mult decât atât, postarea este publicată cu statutul „public", fiind accesibilă unui cerc nedeterminat de persoane.

Reclamantul susține că pârâtul Guțu Valeriu a scris în postare mai multe informații despre activitatea din trecut a Casei de Cultură din satul Cioresti și despre persoana care a fost director al Casei de Cultură din satul Cioresti pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru. Vorbind despre activitatea din trecut a Casei de Cultură din satul Cioresti, pârâtul Guțu Valeriu a menționat în repetate rânduri numele său „A. Joian", distorsionând în același text, în mod repetat și intenționat, numele său de familie „A. Josan".

Reclamantul consideră că, prin exprimarea scrisă „indivizi marcă A. Joian", pârâtul Guțu Valeriu i-a ofensat intenționat numele de familie, iar cu informația falsă, ce nu corespunde realității, i-a defăimat și i-a adus atingere onoarei, demnității și reputației profesionale. Susține că această injurie la adresa sa se regăsește în următoarele fraze din postare: „în timp ce unii indivizi marcă A. Joian tună și fulgeră cu răutate în stânga și dreapta că eu a-și fi distrus cultura pe care el cu atâta râvnă a promovat-o în Cioresti, eu scriu proiecte, atrag investiții și treptat, în comun cu cetățenii implicați schimbăm lucrurile spre bine. Nu am vrut și poate nici nu este momentul în această postare să le fac replică indivizilor marcă A. Joian, P.V., N.M., etc., că prea mare cinste e pentru ei dar dacă deja au intrat în „frigurile alegerilor" le voi aminti câteva fapte: Nu eu, dar A. Joian a distrus din suflul și avântul cultural existent în s. Cioresti pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru, atunci când el a ajuns să fie din întâmplare și nu datorită capacităților, director la această instituție. ... Am salvat clădirea și continui să îmbunătățesc baza materială a acesteia, însă A. Joian și camarazii, confrații lui de partid care dețin majoritate în consiliul local trebuie să aprobe un regulament de înființare și funcționare a instituției, ulterior ca fondatori să constituie comisie de concurs pentru alegerea managerului, conducătorului instituției."

Reclamantul afirmă că toată comunitatea satului Cioresti cunoaște că persoana care a fost director al Casei de Cultură a fost el – Andrei Josan. Reclamantul susține că postarea pârâtului Guțu Valeriu permite să fie identificat doar el în informația răspândită, așa cum pârâtul Guțu Valeriu a urmărit acest scop, recurgând în același timp la ofensă în adresa sa, prin înlocuirea repetată în text, cu intenție, a literei „s" cu litera „i" în numele său de familie. Reclamantul precizează că, cu intenția de a fi identificat anume el ca persoana la care pârâtul Guțu Valeriu se referă în postarea din 19 iulie 2023, ora 21.38, și în același timp de a-l umili și ofensa prin aceea că a scris „A. Joian", în loc să indice corect numele său „A. Josan", pârâtul Guțu Valeriu i-a lezat dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației profesionale.

Reclamantul invocă că, în aceeași postare, pârâtul Guțu Valeriu a publicat următoarea frază: „.. dar A. Joian a distrus din suflul și avântul cultural existent în sat. Cioreşti pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru, atunci cînd el a ajuns să fie din întîmplare și nu datorită capacităților, director la această instituție".

Reclamantul consideră că afirmația precum că „a distrus din suflul și avântul cultural existent în sat. Cioreşti" nu corespunde realității. El a lucrat în calitate de director al Casei de Cultură din satul Cioreşti, raionul Nisporeni, din anul 2000 până în anul 2015. Pe lângă aceasta, era conducător artistic. Pe toată durata activității sale, Casa de Cultură din satul Cioreşti, raionul Nisporeni, s-a remarcat prin evenimentele culturale organizate atât la nivel local, cât și raional. Au fost organizate și desfășurate activități culturale la toate sărbătorile, de iarnă, pascale, de 8 Martie, de Hramul localității, evenimente de comemorare a Eroului Național Valeriu Dumbravă, și altele. Activitățile culturale organizate și desfășurate erau de o asemenea valoare încât se scriau articole în presă; de asemenea, formațiunea de femei, care era condusă de el, ocupa locuri premiante la concursurile raionale. De-a lungul activității sale în calitate de director și conducător artistic, a depus tot efortul pentru promovarea culturii și valorilor morale în localitate și nu invers.

Reclamantul susține că afirmația precum că „el a ajuns să fie din întîmplare și nu datorită capacităților, director la această instituție" constituie un fals. El a absolvit Școala de Iluminare Culturală „Elena Sîrbu" din Soroca, are pregătire profesională în domeniul în care a activat și experiență de muncă. Iar rezultatele frumoase pe care le-a avut de-a lungul timpului confirmă aceasta și combat afirmația pârâtului Guțu Valeriu.

Reclamantul susține că afirmațiile făcute despre el în postarea menționată, precum că „.. el avea priorități să care tărâță...și nu să dezvolte cultura", „Clădirea era pe cale a se prăbuși datorită "bunei gestionări a acestui individ care nu dădea cu lunile pe la casa de cultură și acum se smiorcăie că a primit salariu mic" nu corespund realității, sunt false și îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională. Nu a fost sancționat în niciun fel niciodată, nu a săvârșit fapte reprobabile, nu i s-a reproșat că ar fi cauzat prejudicii. Dimpotrivă, a contribuit la aceea ca să se obțină fonduri pentru repararea Casei de Cultură din satul Cioreşti, raionul Nisporeni.

Reclamantul precizează că, la data de 08 august 2023, prin intermediul avocatului Liliana Bînzari, a expediat o cerere prealabilă în adresa pârâtului Guțu Valeriu, prin care a solicitat dezmințirea informațiilor false publicate pe pagina de profil „Valeriu Gutu" de pe Facebook, accesibilă la adresa https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75, exprimarea scuzelor scrise pentru răspândirea informației false, ce nu corespunde realității, și exprimarea ofensatoare și denigratoare a numelui, precum și repararea prejudiciului moral.

Menționează că cererea prealabilă a fost recepționată de pârâtul Guțu Valeriu la data de 11 august 2023 și, până în acest moment, nu a primit niciun răspuns; după cum nu a fost publicată dezmințirea informațiilor false, nu s-au prezentat scuze.

Reclamantul consideră că lipsa de reacție din partea pârâtului Guțu Valeriu confirmă intențiile sale în sensul răspândirii informațiilor false, urmărind scopul lezării onoarei, demnității și reputației profesionale a reclamantului.

Reclamantul afirmă că, prin răspândirea informațiilor false și injuriile în adresa sa, pârâtul Guțu Valeriu i-a cauzat un prejudiciu moral imens, motiv pentru care solicită compensarea acestuia cu achitarea sumei de 20.000 lei.

Totodată, reclamantul precizează că a fost pus în situația să suporte cheltuieli de judecată, pe care solicită să fie încasate din contul pârâtului Guțu Valeriu în beneficiul său.

Solicitările reclamantului:

- A-l obliga pe Guțu Valeriu să dezmintă informația falsă ce îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională, publicată pe pagina de profil "Valeriu Gutu" în Facebook https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75 în postarea din data de 19 iulie 2023, ora 21.38, și anume că: „A. Joian a distrus din suflul și avântul cultural existent în s. Cioreşti pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru, atunci când el a ajuns să fie din întâmplare și nu datorită capacităților, director la această instituție." Cu publicarea următorului text pe pagina de profil în Facebook "Valeriu Gutu" https://www.facebook.com/valeriu, gutu.75: „Eu, Valeriu Gutu, dezmint informația falsă, ce nu corespunde realității, pe care am răspândit-o pe data de 19 iulie 2023 ora 21.38 pe pagina de profil în Facebook "Valeriu Gutu" cu textul: „A. Joian a distrus din suflul și avântul cultural existent în s. Cioreşti pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru, atunci când el a ajuns să fie din întâmplare și nu datorită capacităților, director la această instituție";

- A-l obliga pe Guțu Valeriu să dezmintă informația falsă ce î-i lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională, publicată pe pagina de profil "Valeriu Gutu" în Fecebook https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75 în postarea din data de 19 iulie -123, ora 21.38, și anume că: „A. Joian a distrus din suflul și avântul cultural existent în s. Cioreşti pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru, atunci când el a ajuns să fie din întâmplare și nu datorită capacităților, director la această instituție. Cioreștenii știu că el avea alte priorități - să care tărâță, să-și dezvolte afacerea și nu să dezvolte cultura." cu publicarea următorului text pe pagina de profil în Facebook "Valeriu Gutu" https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75: „Eu, Valeriu Gutu, dezmint informația falsă ce nu corespunde realității, cu referire la A. Josan pe care am răspândit-o pe data se 19 iulie 2023 ora 21.38 pe pagina de profil în Facebook "Valeriu Gutu" cu textul: - A. Joian a distrus din suflul și avântul cultural existent în s. Cioreşti pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru, atunci când a ajuns să fie din întâmplare și nu datorită capacităților, director la această instituție. Cioreștenii știu că el avea alte priorități - să care tărâță, să-și dezvolte afacerea și nu să dezvolte cultura";

- A-l obliga pe Guțu Valeriu să dezmintă informația falsă ce îmi lezează onoarea demnitatea și reputația profesională, publicată pe pagina de profil "Valeriu Gutu Facebook https://www.facebook. com/valeriu. gutu.75 în postarea din data de 19 i 2023, ora 21.38, și anume că: „Clădirea era pe cale a se prăbuși datorită "bunei gestionări" a acestui individ care nu dădea cu lunile pe la casa de cultură și acum smiorcăie ca a primit salariu mic." cu publicarea următorului text pe pagina de profi Facebook "Valeriu Gutu" https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75: „Eu, Valeriu Gutu, dezmint informația falsă, ce nu corespunde realității, cu referire la A.Josan pe care am răspândit-o pe data de 19 iulie 2023 ora 21.38 pe pagina de profil în Facebook "Valeriu Gutu" cu textul: „Clădirea era pe cale a se

prăbuși datorită "bunei gestiona a acestui individ care nu dădea cu lunile pe la casa de cultură și acum se smiorcăie că a primit salariu mic";

- A-l obliga pe Guțu Valeriu să publice pe pagina de profil în Facebook "Valeriu Gutu" https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75 scuze scrise față de Andrei Josan pentru răspândirea informației false, ce nu corespunde realității și exprimarea ofensatoare și denigratoare a numelui în expresia „indivizi marcă A. Joian" despre Andrei Josan, publicate în postarea din data de 19 iulie 2023, ora 21.38, pe pagina de profil în Facebook "Valeriu Gutu" https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75.

- Repararea prejudiciului moral prin răspândirea informațiilor false și injuriile față de el prin încasarea din contul lui Guțu Valeriu în beneficiul său a unei compensații în mărime de 20.000 lei.

- Încasarea cheltuielilor de judecată din contul lui Guțu Valeriu în beneficiul său conform ordinelor de plată ce se vor anexa.

Temeiurile de drept invocate în cererea de chemare art. 38, 83, 166, 167 cod de procedură civilă, art. 7, 15, 16, 17, 18, 19, 24, 26, 29 Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare

3. Pârâtul Valeriu Guțu a prezentat referință prin care invocă următoarele argumente în susținerea apărării sale:

Consideră că acțiunea reclamantului este neîntemeiată și trebuie respinsă, întrucât textul publicat pe pagina sa de Facebook la data de 19.07.2023 are un caracter satiric și reprezintă un pamflet politic. Pârâtul susține că, în conținutul postării, a utilizat un personaj fictiv, „A. Joian", creat exclusiv pentru a reda în mod ironic comportamentul unor critici ai săi, fără a identifica o persoană reală.

Pârâtul afirmă că scopul postării nu a fost denigrarea unei persoane determinate, ci exprimarea, într-o formă umoristică și sarcastică, a unei replici la acuzațiile formulate la adresa sa în perioada preelectorală din 2023.

Pârâtul subliniază că în text nu este menționat numele și prenumele reclamantului, iar publicul nu avea motive și nici posibilitatea de a-l identifica pe acesta cu personajul inventat. Pârâtul precizează că reclamantul nu a prezentat nicio probă care să arate că cititorii postării ar fi interpretat că afirmațiile i se adresează, iar comentariile anexate chiar de reclamant nu conțin vreo referire la persoana sa. Mai mult, pârâtul invocă că majoritatea prietenilor virtuali ai săi nu sunt locuitori ai satului Cioresti și nu cunosc identitatea reclamantului, ceea ce exclude posibilitatea identificării lui cu personajul satiric.

Pârâtul consideră că postarea contestată se încadrează în limitele libertății de exprimare, în special în context politic, unde critica este inerentă și protejată. Pârâtul susține că textul reprezintă o reacție la atacurile primite de acesta, într-o perioadă marcată de competiția electorală și de rivalitatea politică dintre părți. De altfel, pârâtul afirmă că el și reclamantul au făcut parte anterior din aceeași echipă politică, iar ulterior au devenit adversari politici, ceea ce explică climatul tensionat și criticile reciproce.

Pârâtul precizează că, în sprijinul poziției sale, amintește că la 27.12.2021 reclamantul a fost sancționat contravențional pentru răspândirea cu bună-știință a unor afirmații defăimătoare la adresa sa, fapt care dovedește că tensiunile dintre părți nu sunt unilaterale. Cu toate acestea, pârâtul invocă că nu a pretins daune morale atunci, asumându-și un grad sporit de toleranță datorită funcției publice deținute. În contrast, pârâtul consideră că reclamantul se declară prejudiciat printr-un text satiric, fără a demonstra că postarea se referă în mod concret la el sau că i-ar fi afectat reputația în percepția publicului.

Pârâtul susține că reclamantul afirmă că unele pasaje din postare nu corespund realității privind activitatea sa de director al casei de cultură, motiv pentru care pârâtul a considerat necesar să prezinte instanței documente din perioada respectivă, care indică absențe nemotivate și neîndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu. Aceste date contrazic susținerile reclamantului și demonstrează că pârâtul ar fi avut chiar motive reale pentru a formula critici directe, însă nu a făcut-o la momentul respectiv, deoarece făceau parte din aceeași echipă politică.

Pârâtul afirmă că, în lipsa oricăror dovezi că a intenționat să prejudicieze onoarea sau reputația reclamantului, precum și în lipsa unor probe privind impactul postării asupra imaginii acestuia în rândul publicului, acțiunea reclamantului este doar o reacție subiectivă și disproporționată. Pârâtul precizează că reclamantul se identifică în mod nejustificat cu un personaj satiric anonim, construit pentru a exprima o opinie politică generală și nu pentru a descrie o persoană reală.

În consecință, pârâtul solicită respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind lipsită de temei, atât sub aspectul pretinsei defăimări, cât și al pretențiilor de reparare a prejudiciului moral.

4. Poziția părților expusă în ședința de judecată

4.1. Explicațiile reprezentantului reclamantului, avocatul Liliana Bînzari: a susținut cererea înaintată cu motivele de fapt și de drept.

Avocatul Liliana Bînzari a susținut cererea reclamantului, invocând că postarea pârâtului din 19 iulie 2023, ora 21:38, de pe pagina sa de Facebook „Valeriu Gutu” (cu statut public și peste 2.800 de urmăritori) conține afirmații neadevărate, injurioase și defăimătoare, menite să discrediteze și umilească reclamantul Andrei Josan în fața comunității.

Un aspect esențial îl reprezintă deformarea intenționată a numelui „A. Josan” în „A. Joian” (folosit de patru ori), care, în limbajul popular, evocă un apelativ depreciativ pentru un animal (bou), constituind o insultă gravă. Identificarea reclamantului este incontestabilă, deoarece detaliile din postare – perioada mandatului pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru, referințele la consiliul local și apartenența politică – se potrivesc exclusiv cu el, fost director al Casei de Cultură Cioreşti (2000–2015) și conducător artistic, bine cunoscut în sat.

Afirmațiile pârâtului – distrugerea „suflului cultural”, numirea „din întâmplare”, priorități precum „a căra tărâță”, absențe prelungite și riscul prăbușirii clădirii – sunt calomnioase și nefondate. În realitate, reclamantul a organizat evenimente culturale ample (sărbători, festivaluri, comemorări, competiții), apreciate în presă și cu premii (ex.: corul de femei), fără sancțiuni

disciplinare și cu contribuții la obținerea de fonduri pentru renovarea instituției, demonstrând profesionalism și implicare.

Aceste elemente atacă grav onoarea, demnitatea și reputația profesională a reclamantului, generând un prejudiciu moral semnificativ prin difuzarea publică. Prin urmare, se solicită: plata a 20.000 lei daune morale, dezmințire publică a afirmațiilor false și injurioase, precum și rambursarea cheltuielilor de judecată (700 lei taxă de stat, 120 lei expertiză lingvistică, 10.000 lei onorariu avocațial, total 10.820 lei).Pledoariile au fost anexate la materialele dosarului (f.d. 212-222).

4.2. Explicațiile reprezentantului pârâtului, avocatul Sergiu Artene*:* în ședința de judecată nu a recunoscut acțiunea. Totodată s-a expus în pledoarii.

Avocatul Sergiu Artene nu a recunoscut acțiunea în ședința de judecată și s-a expus în pledoarii, subliniind că cererea reclamantului derivă din rivalitatea politică cronică dintre părți, evidențiată în 2021 prin acuzații calomnioase ale lui Josan Andrei (corupere alegători, exploatare boală soție), sancționate contravențional conform art. 70 alin. (1) Cod contravențional și confirmate de Hotărârea Judecătoriei Ungheni din 16.03.2022, care a recunoscut dreptul pârâtului la protecția reputației (art. 8 CEDO).

Pârâtul insistă că postarea din 19.07.2023 este un pamflet satiric electoral, cu personajul fictiv „A. Joian" caricaturizând critici anonime generale, fără identificare directă sau indirectă a reclamantului (lipsă nume/prenume; sarcina probei reclamantului per art. 118 CPC), iar comentariile depuse nu îl asociază cu acesta. Publicul larg (majoritar extern satului Cioreşti) exclude orice identificare obiectivă, făcând-o pur subiectivă; de altfel, în comunitate există și alte persoane cu numele Andrei Josan.

Referitor la reputația profesională invocată, pârâtul a prezentat documente privind absențe nemotivate și neîndeplinirea atribuțiilor reclamantului ca director, arătând că ar fi avut motive reale de critică, dar le-a tolerat din loialitate politică, evitând atacuri concrete. Ca figură publică (al șaselea mandat de primar), pârâtul beneficiază de protecție sporită a libertății de exprimare pentru replici ironice la acuzații nefondate, spre deosebire de reclamantul sancționat anterior.

În absența probelor de impact asupra reputației, acțiunea pare o răzbunare pentru sancțiunea trecută, motiv pentru care se solicită respingerea integrală a cererii privind pretinsa lezare a onoarei, demnității și reputației profesionale.

Partea motivată a Hotărârii

5. Legislația pertinentă

5.1. Cod de procedură civilă al RM

Articolul 130. Aprecierea probelor

Instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în

ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanţa constată prin cercetare şi comparare cu alte probe că datele pe care le conţine corespund realităţii.

Articolul 118. Obligaţia probaţiunii în judecată,

(1) fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 239. Legalitatea şi temeinicia hotărîrii,

hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Articolul 240. Problemele soluţionate la deliberarea hotărîrii

(*1) La deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

(2) Dacă, în timpul deliberărilor, consideră necesară clarificarea unor noi circumstanţe importante pentru soluţionarea cauzei sau cercetarea suplimentară a probelor din dosar, instanţa judecătorească emite o încheiere de reluare a dezbaterilor judiciare. După examinarea cauzei în fond, instanţa audiază din nou pledoariile participanţilor la proces.

(3) Instanţa judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.

5.2. Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64/23.04.2010, Monitorul Oficial al R. Moldova, 117-118/355, 09.07.2010

Articolul 2. Noţiuni principale

Termenii şi expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificaţii:

defăimare – răspîndire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei;

răspîndire a informaţiei – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptînd persoana lezată);

informaţie – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine;

fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită;

judecată de valoare – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit;

judecată de valoare fără substrat factologic suficient – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată pînă la falsitate;

injurie – exprimare verbală, scrisă sau nonverbală care ofensează intenţionat persoana şi care contravine normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică;

persoană publică – persoană care exercită funcţii publice sau o altă persoană care, datorită statutului, poziţiei sociale sau altor circumstanţe, trezeşte interesul public;

dezminţire – infirmare a relatărilor defăimătoare cu privire la fapte care nu corespund realităţii;

scuze – declaraţie prin care persoana îşi exprimă regretul pentru injurie sau pentru informaţii despre viaţa privată şi de familie;

Articolul 3. Libertatea de exprimare

(1) Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a comunica fapte şi idei.

(2) Libertatea de exprimare protejează atît conţinutul, cît şi forma informaţiei exprimate, inclusiv a informaţiei care ofensează, şochează sau deranjează.

(3) Exercitarea libertăţii de exprimare poate fi supusă unor restrîngeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracţiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputaţia sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti.

(4) Restrîngerea libertăţii de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) şi doar în cazul în care restrîngerea este proporţională cu situaţia care a determinat-o, respectîndu-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.

Articolul 7. Dreptul la respectul onoarei, demnităţii şi reputaţiei profesionale

(1) Orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

(2) Persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informaţia cumulează următoarele condiţii:

a) este falsă;

b) este defăimătoare;

c) permite identificarea persoanei vizate de informaţie.

(3) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(2) poate solicita rectificarea sau dezminţirea informaţiei, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

(4) Persoana lezată prin răspîndirea unor judecăţi de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecăţile de valoare cumulează următoarele condiţii:

a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient;

b) au un caracter defăimător;

c) permit identificarea persoanei vizate de informaţie.

(5) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita rectificarea sau dezminţirea informaţiei, sau publicarea unei replici, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

(6) Se consideră injurie exprimarea care cumulează următoarele condiţii:

a) exprimarea intenţionată verbală, scrisă sau nonverbală nu corespunde normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică;

b) permite identificarea persoanei vizate.

(7) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(6) poate solicita exprimarea scuzelor şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

(8) Nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru stilul umoristic şi satiric dacă prin folosirea acestuia nu se induce în eroare publicul în privinţa faptelor.

Articolul 24. Sarcina probaţiunii

(1) Reclamantul trebuie să dovedească următoarele:

a) pîrîtul a răspîndit informaţia;

b) informaţia îl vizează şi este defăimătoare;

c) informaţia constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă; sau

d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient;

e) existenţa şi cuantumul prejudiciului cauzat.

(2) Pîrîtul trebuie să dovedească următoarele:

a) informaţia nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant;

b) informaţia constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient;

c) la momentul răspîndirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient;

d) informaţia răspîndită este de interes public.

(3) În cazurile ce vizează restrîngerea libertăţii de exprimare, refuzul pîrîtului de a dezvălui un secret profesional sau sursa de informare nu constituie temei suficient pentru admiterea acţiunii.

Articolul 25. Prezumţii în cauzele cu privire la defăimare

(1) Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de persoană privată sau publică se interpretează în favoarea acordării statutului de persoană publică.

(2) Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de interes public sau curiozitate se interpretează în folosul acordării statutului de interes public.

(3) Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de judecată de valoare sau relatare cu privire la fapte se interpretează în favoarea acordării statutului de judecată de valoare.

(4) Orice dubiu rezonabil cu privire la existenţa şi cuantumul prejudiciului moral se interpretează în favoarea acordării unei compensaţii de 1 leu.

(5) Orice dubiu rezonabil cu privire la buna-credinţă a persoanei care a efectuat o investigaţie jurnalistică se interpretează în favoarea bunei-credinţe.

(6) Orice alt dubiu care nu este demonstrat conform regulilor prescrise de lege se interpretează împotriva restricţionării libertăţii de exprimare.

5.3. Constituția RM

Articolul 32. Libertatea opiniei şi a exprimării

(1) Oricărui cetăţean îi este garantată libertatea gîndirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvînt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

6. Aprecierea Instanței

În analiza sa, instanța a ținut cont de argumentele formulate de părți, răspunzând în special la cele decisive pentru soluționarea acțiunii, și anume: (i) identificarea reclamantului în postarea contestată; (ii) caracterul defăimător, fals sau injurios al afirmațiilor; (iii) lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale a reclamantului; (iv) echilibrul dintre dreptul la liberă exprimare și protecția drepturilor personalității. Aceste aspecte au fost evaluate în lumina Legii nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare (denumită în continuare Legea nr. 64/2010), a art. 32 din Constituția Republicii Moldova și a jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), aplicabile direct conform art. 2 alin. (1) și art. 12 alin. (1) CPC.

7. Protecția afirmațiilor pârâtului sub art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) și respectarea îndatoririlor și responsabilităților intrinseci exercițiului libertății de exprimare

Libertatea de exprimare, consacrată la art. 3 alin. (1) din Legea nr. 64/2010 și la art. 32 alin. (1) din Constituție, reprezintă unul dintre pilonii esențiali ai unei societăți democratice, permițând nu doar comunicarea de informații sau idei neutre, ci și pe cele care pot răni, șoca sau deranja, în spiritul pluralismului, toleranței și deschiderii mentale [a se vedea Handyside împotriva Regatului Unit, CEDO 1976, pct. 49; Editions Plon împotriva Franței, CEDO 2004-IV, pct. 42; Lindon, Otchakovsky-Laurens și July împotriva Franței (MC), CEDO 2007-IV, pct. 45]. Această libertate, protejată și la art. 10 CEDO, nu este absolută, ci poate fi supusă restrângerilor prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică, pentru protejarea reputației sau drepturilor altora [art. 3 alin. (3) din Legea nr. 64/2010; art. 10 § 2 CEDO]. Orice ingerință în exercițiul acestui drept trebuie să îndeplinească cumulativ trei condiții: să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim (cum ar fi apărarea onoarei și demnității) și să fie proporțională cu situația care o determină, respectând echilibrul just dintre interesele protejate și libertatea de exprimare [art. 3 alin. (4) din Legea nr. 64/2010].

Instanța a constatat, în primul rând, că postarea pârâtului din 19 iulie 2023, ora 21:38, publicată pe pagina sa de Facebook „Valeriu Gutu” (accesibilă la https://www.facebook.com/valeriu.gutu.75, cu statut „public” și peste 2.819 urmăritori la data cererii prealabile), îndeplinește cerința caracterului public, fiind destinată accesului unui număr

nedeterminat de persoane prin natura rețelelor sociale [art. 2 din Legea nr. 64/2010 – noțiunea de „răspândire a informației”]. Reprezentantul pârâtului a recunoscut postarea, iar reclamantul a prezentat imprimări ale acesteia (filele 9-13 din dosar), care conțin următoarele fragmente relevante:

- „în timp ce unii indivizi marcă A. Joian tună și fulgeră cu răutate în stânga și dreapta că eu a-și fi distrus cultura pe care el cu atâta râvnă a promovat-o în Cioreşti, eu scriu proiecte, atrag investiții și treptat, în comun cu cetățenii implicați schimbăm lucrurile spre bine. Nu am vrut și poate nici nu este momentul în această postare să le fac replică indivizilor marcă A. Joian, P.V., N.M., etc., că prea mare cinste e pentru ei dar dacă deja au intrat în «frigurile alegerilor» le voi aminti câteva fapte: Nu eu, dar A. Joian a distrus din suflul și avântul cultural existent în s. Cioreşti pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru, atunci când el a ajuns să fie din întâmplare și nu datorită capacităților, director la această instituție.. Am salvat clădirea și continui să îmbunătățesc baza materială a acesteia, însă A. Joian și camarazii, confrații lui de partid care dețin majoritate în consiliul local trebuie să aprobe un regulament de înființare și funcționare a instituției, ulterior ca fondatori să constituie comisie de concurs pentru alegerea managerului, conducătorului instituției.”;
- „.. dar A. Joian a distrus din suflul și avântul cultural existent în sat. Cioreşti pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru, atunci când el a ajuns să fie din întâmplare și nu datorită capacităților, director la această instituție.”;
- Afirmații suplimentare: „.. el avea priorități să care tărâță...și nu să dezvolte cultura”; „Clădirea era pe cale a se prăbuși datorită «bunei gestionări a acestui individ care nu dădea cu lunile pe la casa de cultură și acum se smiorcăie că a primit salariu mic».”.

Aceste afirmații au fost evaluate sub prisma art. 7 din Legea nr. 64/2010, care protejează onoarea, demnitatea și reputația profesională împotriva relatărilor false de fapte [alin. (2)], judecăților de valoare fără substrat factologic suficient [alin. (4)] sau injuriilor [alin. (6)]. Sarcina probațiunii revine părților conform art. 24 din Legea nr. 64/2010 și art. 118 alin. (1) CPC: reclamantul trebuia să dovedească răspândirea informației, caracterul defăimător și vizarea sa, falsitatea faptelor sau lipsa substratului factologic, precum și prejudiciul [art. 24 alin. (1)]; pârâtul – absența defăimării, caracterul de judecată de valoare cu substrat suficient sau interesul public [art. 24 alin. (2)].

8. Identificarea reclamantului în postarea contestată și caracterul afirmațiilor ca judecăți de valoare protejate

Instanța acceptă poziția pârâtului, susținută de probele administrate, că afirmațiile din postare, care fac trimitere la „A. Joian”, nu permit o identificare necontestabilă a reclamantului Andrei Josan ca persoană vizată. Deși există indicii circumstanțiale – precum referința la perioada „pe timpul lui Gheorghe Crîșmaru” (perioadă în care reclamantul a fost director al Casei de Cultură Cioreşti între 02.05.2000 și 04.09.2015, conform Dispoziției nr. 53/04.09.2015 emisă de pârât – fila 64, și menționarea consiliului local dominat de „camarazi de partid” (unde reclamantul a fost consilier validat prin hotărâri judecătorești din 18.06.2007, 11.08.2011, 19.06.2015 și 06.11.2019 – filele 92, 133, 135, 136) –, aceste elemente nu sunt suficiente pentru a genera o identificare clară și directă pentru un cititor mediu al postării din 2023. Perioada mandatului reclamantului ca director s-a încheiat cu opt ani înainte de postare, iar detaliile

contextuale (ex.: rivalitatea politică anterioară, confirmată de Hotărârea Judecătoriei Ungheni din 16.03.2022 privind sancționarea contravențională a reclamantului pentru defăimări similare la adresa pârâtului – fila 123-131 din dosar) pot sugera mai degrabă o critică generală la adresa unor foști colaboratori politici decât o țintire precisă asupra unei persoane determinate. Conform art. 7 alin. (2) lit. c), (4) lit. c) și (6) lit. b) din Legea nr. 64/2010, identificarea persoanei vizate este o condiție cumulativă pentru restabilirea în drepturi, iar reclamantul nu a dovedit suficient, prin probe obiective (ex.: comentarii ale cititorilor care să-l asocieze explicit – absente din dosar), că publicul larg (majoritar extern satului Cioreşti, așa cum a susținut pârâtul) a perceput postarea ca referindu-se la el [art. 24 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 64/2010; art. 118 CPC].

Mai mult, orice dubiu rezonabil privind statutul afirmațiilor ca relatare de fapte sau judecată de valoare se interpretează în favoarea celei de-a doua [art. 25 alin. (3) din Legea nr. 64/2010]. Postarea are un caracter predominant satiric și ironic, tipic pamfletului politic în perioade preelectorale (confirmat de contextul din 2023, cu validarea mandatului pârâtului prin Hotărârea CEC nr. 36/06.11.2023 – fila 132), caricaturizând „tipologii" de critici anonime fără a induce în eroare publicul cu privire la fapte [art. 7 alin. (8) din Legea nr. 64/2010]. Afirmațiile precum „a distrus suflul cultural" sau „a ajuns din întâmplare" reprezintă judecăți de valoare, nu relatări de fapte verificabile, iar substratul factologic minim (ex.: starea clădirii Casei de Cultură, tolerată anterior de pârât din loialitate politică) este suficient pentru a le proteja [art. 24 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 64/2010]. Libertatea de exprimare în context politic, mai ales pentru figuri publice precum pârâtul (primar în șase mandate), este protejată sporit, permițând critici vehemente fără a necesita diligență strictă [art. 25 alin. (1) și (2) din Legea nr. 64/2010; Handyside, pct. 49 CEDO].

Chiar dacă, ipotetic, s-ar admite identificarea reclamantului (ceea ce instanța exclude), statutul său public ca fost director al Casei de Cultură și consilier local (validări repetate până în 2019 inclusiv) impune un prag mai ridicat de toleranță față de critici. Persoanele publice, precum reclamantul, trebuie să accepte un grad sporit de expunere la dezbateri publice, inclusiv ironii sau satiri, fără ca acestea să constituie automat defăimare [art. 25 alin. (1) din Legea nr. 64/2010; Lindon, pct. 45 CEDO]. Rivalitatea anterioară (ex.: sancționarea reclamantului în 2021 pentru defăimări similare) confirmă un climat politic tensionat, unde replicile reciproce sunt inerente societății democratice [art. 32 alin. (2) Constituție; Editions Plon, pct. 42 CEDO].

9. Caracterul injurios al deformării numelui „Josan" în „Joian"

Referitor la pretenția privind injuria prin deformarea numelui reclamantului în „A. Joian", instanța consideră interpretarea reclamantului prea largă și neîntemeiată. Răspunsul Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hașdeu" (fila 34) confirmă că „Joian" este un nume regional pentru bou („vită născută joia"), cu potențiale conotații depreciative indirecte. Totuși, în absența unei identificări clare a reclamantului în postare, această deformare nu îndeplinește condițiile injuriei: exprimare intenționată care ofensează și permite identificarea persoanei [art. 7 alin. (6) din Legea nr. 64/2010]. Poate fi văzută ca un artificiu stilistic satiric, nu ca o insultă directă, iar dubiul rezonabil se interpretează împotriva restrângerii libertății de exprimare [art. 25

alin. (6) din Legea nr. 64/2010]. Reclamantul nu a dovedit intenția ofensatoare specifică sau impactul asupra publicului [art. 24 alin. (1) lit. a) și e) din Legea nr. 64/2010].

10. Absența prejudiciului moral și disproporționalitatea oricărei ingerințe

În ansamblu, probele administrate în cauză nu dovedesc existența unei defăimări [art. 7 alin. (2) din Legea nr. 64/2010], a unei judecăți de valoare fără substrat factologic suficient [art. 7 alin. (4)] sau a unei injurii [art. 7 alin. (6)], nici falsitatea esențială a afirmațiilor [art. 24 alin. (1) lit. c)], reclamantul neprezentând dovezi concrete de impact asupra reputației sale profesionale sau personale (ex.: pierderi profesionale, sancțiuni ulterioare sau modificări perceptibile în relațiile sociale post-2023). Ca o consecință directă a acestei absențe, cerința privind constatarea cauzării unui prejudiciu moral nu poate fi admisă, lipsind temeiul juridic pentru repararea sa [art. 7 alin. (1)]. Deși reclamantul a invocat un prejudiciu moral imens, estimat la 20.000 lei, lipsa unei lezări demonstrate face irelevantă orice evaluare a cuantumului, conform principiului *accesorium sequitur principale* (prejudiciul moral fiind accesoriu față de încălcarea principală neconstatată).

Mai mult, orice potențială ingerință în exercițiul libertății de exprimare a pârâtului – prin obligarea la dezmințire, scuze sau compensație – nu ar fi proporțională cu situația de fapt, lipsind un echilibru just dintre protecția drepturilor personalității reclamantului și interesul public legitim al dezbaterilor politice și satirice [art. 3 alin. (4) din Legea nr. 64/2010; art. 10 § 2 CEDO]. Postarea, analizată în contextul său integral, nu depășește limitele toleranței democratice, mai ales în raport cu statutul public al părților și climatul de rivalitate electorală dovedit.

11. Cheltuielile de judecată

În temeiul art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța obligă partea care a pierdut procesul să acopere cheltuielile de judecată suportate de partea care a obținut câștig de cauză, la cererea acesteia. În situația admiterii parțiale a cererii reclamantului, cheltuielile se compensează proporțional cu pretențiile admise, respectiv respinse.

Având în vedere că, în prezenta cauză, cererea de chemare în judecată înaintată de reclamantul Josan Andrei a fost respinsă în întregime, instanța, aplicând dispozițiile legale menționate, respinge în consecință și cererea privind încasarea cheltuielilor de judecată formulate de reclamant împotriva pârâtului Guțu Valeriu, în sumă de 10.820 lei (700 lei taxă de stat, 120 lei expertiză lingvistică, 10.000 lei onorariu de asistență juridică), constatând lipsa temeiului juridic pentru acordarea acestora.

Legile de care s-a călăuzit instanța:

Art. art. 118, 121, 130, 241 Cod de procedură civilă

Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010

Instanța de Judecată
HOTĂRĂȘTE

1. Cererea de chemare în judecată depusă de către **Andrei Josan** împotriva lui **Valeriu Guțu** cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informației

false, obligarea de a aduce scuze publice, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată se respinge integral.

2. Se explică dreptul părţilor şi participanţilor la proces de a solicita hotărârea redactată integral în cadrul termenului de decădere de 30 de zile.

3. Hotărârea poate fi atacată cu apel în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, la Curtea de Apel Nord, prin intermediul Judecătoriei Ungheni.

Judecătorul **Mariana Stratan**

Copia Hotărârii corespunde originalului